

ПРАКТИЧНА ЛЕКЦИЈА

# Foljet e lëvizjes: shkoj dhe vij

Kategoriја на лекцијата: Mësimе të gjuhës shqipe

Kur përdoret shkoj dhe kur vij, sipas drejtimit të lëvizjes dhe vendit të folësit.

## Foljet e lëvizjes: shkoj dhe vij

Foljet **shkoj** dhe **vij** tregojnë lëvizje, por me drejtim të kundërt. Zgjedhja nuk varet nga vendi për ku nisemi, por nga *ku ndodhet folësi ose bashkëfolësi* në çastin e të folurit. Kjo është arsyeja pse ato quhen **folje deiktike**: kuptimi i tyre matet nga pozicioni i atij që flet.

### Rregulla themelore

- **shkoj** = largohem nga vendi ku jam dhe drejtohem diku tjetër: *Nesër **shkoj** në Shkodër.*
- **vij** = afrohem drejt vendit ku ndodhem unë ose ku ndodhet bashkëfolësi: ***Vij** menjëherë. A **vjen** te unë?*

Krahaso: në telefon, nëse shoku yt është në shtëpi dhe ti je jashtë, ti thua «**Po vij te ti**», sepse lëvizja shkon drejt bashkëfolësit. Por nëse flisni për një vend të tretë, thua «**Do të shkoj në bibliotekë**».

### Paradigmat e plota

| Veta      | shkoj - e tashme | shkoj - e kryer e thjeshtë | vij - e tashme | vij - e kryer e thjeshtë |
|-----------|------------------|----------------------------|----------------|--------------------------|
| unë       | shkoj            | shkova                     | vij            | erdha                    |
| ti        | shkon            | shkove                     | vjen           | erdhe                    |
| ai / ajo  | shkon            | shkoi                      | vjen           | erdhi                    |
| ne        | shkojmë          | shkuam                     | vijmë          | erdhëm                   |
| ju        | shkoni           | shkuat                     | vini           | erdhët                   |
| ata / ato | shkojnë          | shkuan                     | vijnë          | erdhën                   |

| Trajta     | shkoj                              | vij                          |
|------------|------------------------------------|------------------------------|
| E pakryer  | shkoja, shkoje, shkonte ...        | vija, vije, vinte ...        |
| Pjesorja   | shkuar                             | ardhur                       |
| E kryera   | kam shkuar                         | kam ardhur                   |
| Urdhërorja | shko! / shkoni!                    | eja! / ejani!                |
| Lidhorja   | të shkoj, të shkosh, të shkojë ... | të vij, të vish, të vijë ... |

| Trajta    | shkoj       | vij       |
|-----------|-------------|-----------|
| E ardhmja | do të shkoj | do të vij |

## Parafjalët që i shoqërojnë

| Ndërtimi                              | Kuptimi               | Shembull                                    |
|---------------------------------------|-----------------------|---------------------------------------------|
| shkoj <b>në</b> + vend                | destinacion vendi     | <i>shkoj në shkollë, në punë, në Tiranë</i> |
| shkoj <b>te</b> / <b>tek</b> + person | destinacion person    | <i>shkoj te mjeku, tek Artë</i>             |
| shkoj <b>për</b> + qëllim             | qëllimi i lëvizjes    | <i>shkoj për bukë</i>                       |
| vij <b>nga</b> + pikënisje            | prejardhja e lëvizjes | <i>vij nga shtëpia, nga puna</i>            |
| vij <b>me</b> + mjet                  | mjeti i udhëtimit     | <i>vij me autobus</i>                       |

## Shprehje të ngulitura

- Si të **vjen**? — «Si të duket?»
- Më **vjen** keq. — shpreh keqardhje.
- Më **vjen** mirë që u njohëm.
- Puna **shkoi** mirë. — «u zhvillua mirë».
- Kështu **shkojnë** gjërat.
- Viti që **vjen**. — «viti i ardhshëm».

## Fjalët sinjalizuese

Fjalët **këtu**, **te unë**, **në shtëpinë time**, **pranë meje** kërkojnë **vij**. Fjalët **atje**, **jashtë**, **larg**, **në një vend tjetër** kërkojnë **shkoj**. Urdhërorja **eja** është gjithmonë ftesë drejt folësit; **shko** është gjithmonë largim prej tij.

## Gabimet e zakonshme

| Gabim                                               | Saktë                        | Pse                                        |
|-----------------------------------------------------|------------------------------|--------------------------------------------|
| <i>Nesër vij në Vlorë</i> (folësi s'është në Vlorë) | <b>Nesër shkoj në Vlorë.</b> | lëvizja largohet nga folësi                |
| <i>ti vin</i>                                       | <b>ti vjen</b>               | <i>vij</i> është folje e parregullt        |
| <i>ju vijni</i>                                     | <b>ju vini</b>               | forma e vetës II shumë                     |
| <i>unë vjova</i>                                    | <b>unë erdha</b>             | e kryera e thjeshtë ka rrënjë tjetër       |
| <i>Shkoj te shtëpia.</i>                            | <b>Shkoj në shtëpi.</b>      | te përdoret me persona, <i>në</i> me vende |
| <i>Vjen! si ftesë</i>                               | <b>Eja!</b>                  | urdhërorja e <i>vij</i> është <i>eja</i>   |

## Provo vetë

1. \_\_\_\_ (unë) menjëherë, mos u shqetëso! (*Vij*)

2. Nesër \_\_\_\_ (ne) në Durrës me tren. (*shkojmë*)
3. Prej nga \_\_\_\_ (ti)? (*vjen*)
4. Dje \_\_\_\_ (ata) te ne për darkë. (*erdhën*)
5. \_\_\_\_ këtu, të lutem! (*Eja*)

## Burime dhe referenca

- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.
- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE